

نمودار ۱

بخش دوم

نمودار از نوع دیگر

محدوده کشاورزی اسلامی

زراعی ۹۵-۹۴، سال قبل از آن و بلندمدت را برای هر استان به طور دقیق مقایسه کرد.

✓ با یک نگاه موشکافانه می‌توانیم دیدی کلی از بارش در سال جاری و سال گذشته پیدا کنیم. به نظر می‌رسد در اکثر استان‌های کشور، بارش در سال زراعی ۹۴-۹۳ کمتر از سال زراعی ۹۵-۹۴ و کمتر از میانگین بارش بلندمدت بوده است.

✓ درباره مقایسه سال جاری و بلندمدت هم با نگاه دقیق به نمودار، اطلاعاتی به دست خواهیم آورد؛ همین‌طور در مورد مقایسه سال گذشته با بلندمدت.

همین اطلاعات (البته با دقت کمتر) در نمودار ۲ دیده می‌شود. با کمی دقت درمی‌یابیم، این نمودار اطلاعات ارزشمند دیگری هم در اختیارمان قرار می‌دهد.

در شماره گذشته درباره نمودارها صحبت کردیم و اینکه می‌توانند ظاهر متفاوتی از نمودارهایی که قبلاً می‌شناختیم، داشته باشند. مثلاً می‌توانند شبیه یک نقشه باشند!

این بار هم می‌خواهیم به سراغ این نمودارها برویم، البته نمودارهایی با داده‌های بیشتر و کمی پیچیده‌تر. فرض کنید می‌خواهیم میزان بارندگی کشور را در سال زراعی گذشته با میانگین بلندمدت مقایسه کنیم. این مقایسه در مطالعات هواشناسی بسیار مهم است و منبای تصمیم‌سازی در حوزه کشاورزی می‌شود. به نمودار ۱ دقت کنید.

در این نمودار ستون آبی رنگ مقدار بارندگی را در سال زراعی ۹۵-۹۴، ستون قرمز رنگ مقدار بارندگی را در سال قبل از آن، و بالاخره ستون سبز رنگ مقدار میانگین بارندگی را در بلندمدت نشان می‌دهد. همان‌طور که می‌بینید، این ستون‌ها برای هر استان وجود دارند؛ یعنی دسترسی به این اطلاعات برای همه استان‌ها ممکن است.

بنابراین:

✓ در این نمودار دسترسی به داده‌های عددی دقیق ممکن است.

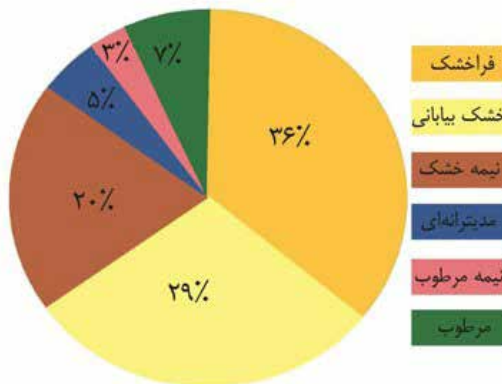
✓ به کمک این نمودار می‌توان بارش سال

✓ برای تصمیم‌سازی در حوزه کشاورزی و محیط زیست، ارتباط میزان بارندگی با عوارض طبیعی بسیار مهم است. البته گاهی در این تصمیم‌گیری‌ها، تقسیم‌بندی‌های استانی اهمیت زیادی ندارند، بلکه تقسیم‌بندی‌های دیگری مهم می‌شوند؛ مثلاً حوضه آبریز. برای مثال، حوضه آبریز دریاچه ارومیه، آن مناطق جغرافیایی را شامل می‌شود که آب‌های حاصل از بارش‌های آن‌ها از طریق رودخانه‌ها به سمت دریاچه ارومیه سرازیر می‌شوند. وقتی مدیران کشور می‌خواهند اقداماتی در راستای جلوگیری از خشک شدن دریاچه ارومیه انجام دهند، اینکه بارندگی در چه استانی کمتر یا بیشتر بوده است، اهمیت چندانی ندارد، بلکه آنچه مهم می‌شود، میزان بارندگی در حوضه دریاچه ارومیه و مقایسه آن با میانگین بلندمدت است. در کشور ما شش حوضه آبریز اصلی وجود دارد. نقشه زیر موقعیت جغرافیایی شش حوضه آبریز اصلی کشور را نشان می‌دهد. در نقشه زیر به جز تقسیمات جغرافیایی حوضه‌های آبریز، شرایط اقلیمی این مناطق را هم می‌بینیم.

نمودار ۴

نمودار ۵

این نمودار چه چیزی را نشان می‌دهد؟

✓ همان‌طور که از عنوان آن پیداست، در این نمودار میزان بارش در «سال زراعی ۹۵-۹۴» با «میانگین بلندمدت» مقایسه شده است. (بنابراین این نمودار اطلاعاتی در مورد بارش در سال زراعی ۹۴-۹۳ به ما نمی‌دهد).

✓ در این نمودار، ایستگاه‌های هواشناسی‌ای که میزان بارش آن‌ها ۱۰ میلی‌متر کمتر یا بیشتر از میانگین بلندمدت بوده است، با رنگ طوسی و زرد کم‌رنگ نشان داده شده‌اند؛ در واقع نقاطی که بارش آن‌ها تغییر جدی نکرده است.

✓ هرچه به سمت رنگ‌های قرمز پیش می‌رویم (بازه‌های دقیق تفاوت بارش‌ها بر حسب میلی‌متر در راهنمای نقشه مشخص است)، با نقطه‌هایی سروکار پیدا می‌کنیم که میزان بارش آن‌ها در سال جاری کمتر از میانگین بلندمدت است. برعکس، هرچه به سمت رنگ‌های پایینی راهنما می‌رویم، با نقاطی مواجه می‌شویم که میزان بارش

آن‌ها نسبت به بلندمدت بیشتر شده است.

در این نمودار دسترسی به چه اطلاعاتی ساده‌تر است؟
 ✓ با یک نگاه به این نمودار می‌توانیم متوجه شویم که کدام استان‌ها نسبت به میانگین بلندمدت، بارش کمتر و کدام استان‌ها بارش بیشتری داشته‌اند. در واقع می‌توانیم متوجه شویم که کدام استان‌ها در سال جاری درگیر خشک‌سالی بوده‌اند و کدام استان‌ها درگیر ترسالی.

✓ ارتباط این خشک‌سالی و ترسالی‌ها با عوارض جغرافیایی، کوه‌ها، رودخانه‌ها و دریاچه‌ها در این نمودار کاملاً مشخص است.